

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

Leto XXX. - Štev. 3

T R S T - 10. februarja 1978

200 lir

KPI zahteva naj se pogajanja za sestavo nove vlade čimprej zaključijo. Krščanska demokracija naj razčisti svoja dvoumna stališča

Berlinguer na zasedanju CK KPI:

Vlada demokratične enotnosti poroštvo za izhod iz krize

V dne 26. do 28. januarja t.l. je bilo v Rimu zasedanje centralnega komiteja KPI. Uvodno poročilo je imel generalni sekretar Enrico Berlinguer. Na samem začetku zasedanja je tov. Berlinguer pojasnil, da je bilo zasedanje CK KPI sklicano pred začetkom vladne krize.

Iz obsežnega poročila, ki je razdeljeno na deset poglavij povzemamo naslednje:

— Sedanja vladna kriza se odvija v času hude politične in družbene napetosti, v položaju, ki je zelo podoben tistemu, ki je bil leta 1947, ko je prišlo do razbitja ljudske in demokratične enotnosti, nastale v boju proti fašizmu. Danes, trideset let po tistem razbitju, se država nahaja v skrajno težkem položaju in mora nujno iskati pot in sredstva za svojo rešitev in prepoved za kar pa je nadvse potrebno, da ji demokratične stranke zagotovijo novo vodstvo.

Nekateri menijo, v glavnem so to prvaki demokristjanov, da ni bilo utemeljenih vzrokov za vladno krizo da bi se vse lahko odvijalo tako kot v zadnjih mesecih, kvečjemu, tako namreč pravijo, naj bi vnesli kak popravek v vladni program. To seveda ne drži, kajti kriza vlade je bila neizbežna.

In zakaj je prišlo do krize šest mesecev po sklenitvi sporazuma med strankami ustavnega loka?

Mi smo vedno priznavali in še naprej priznavamo, da so programski sporazumi med demokratičnimi strankami, doseženi julija 1977, pozitivno dejstvo, da je bila ena izmed posledic teh sporazumov tudi soglasje o zakonu 382, pristop k okrepitevi industrijske in kmetijske proizvodnje ter soglasje o pravični stanarini. Pozitivnost sporazuma med strankami ustavnega loka se je izražala tudi v zunanji politiki. Toda po sklenitvi julijskih sporazumov, ki smo jih komunisti sprejeli lojalno, so prišla na dan druga protislovja, ki so pokazala, da kar je bilo dogovorjeno, manjšinska demokristjanska vlada ne more uresničevati in zato smo ponovili, kar smo izjavili takoj po 20. juniju, (t.j. po izidu parlamentarnih volitev. Op. uredn.), da država potrebuje vlado demokratične

solidarnosti, kajti le taka vlada lahko pristopi k reševanju težkega položaja.

Na jesen so se splošne razmere v državi še bolj poslabšale in postalo je jasno, da se bodo še naprej slabšale. In medtem ko se je stanje v državi z dneva v dan slabšalo, kar potrjujejo podatki o proizvodnji, o zaposlitvi, javnem redu ter o stanju

nekaterih javnih storitev, in medtem ko je naraščalo nezadovoljstvo delavskih in ljudskih množic, je vlada kazala vedno manjšo pripravljenost, da bi reševala pereče probleme in da ni sposobna uresničevati obveznosti, ki jih je sprejela z julijskim sporazumom.

(Nadaljevanje na 8. strani)

Predlog za okrepitev izvoljenih uprav na Tržaškem

Pokrajinski odbor tržaške federacije KPI je na svoji zadnji seji vzel v pretes položaj v glavnih javnih upravah na Tržaškem pred bližnjim glasovanjem o njihovi proračunih. Podčrtal je potrebo, da se razprava in glasovanje vršita na osnovi dokončnih dokumentov, torej po zakonitvi vladnega dekreta o krajevnih financah pri čemer bo parlament gotovo uvedel določene popravke. Zato je tudi vsedrjavno združenje občin zahtevalo odločitev roka za odobritev proračunov in sicer od 28. t. m. do 31. marca, da bi ne zapravljali časa z razpravami o dokumentih, ki jih bo treba popraviti.

Kar zadeva tržaško občino nasvetuje odločitev tudi dejstvo, da o predloženem proračunu še niso izrekle mnenja niti rajonske konzulte niti sindikalne organizacije.

V zvezi s političnimi aspekti, ki so povezani z izglavovanjem proračunov, še niso dobili odgovora pozivi KPI in PSI ostalim demokratičnim strankam k posvetovanjem o usodi treh manjšinskih uprav (tržaške pokrajinske uprave, tržaške občinske uprave in devinsko — nabrežinske občinske uprave), čeprav so te ob raznih priložnostih izrazile pripravljenost na programske ali politične dogovore, ki naj zagotovijo obstoj izvoljenih uprav. Komunisti menijo, da bi bilo koristno srečanje demokratičnih sil, da preverijo

možnost širšega sporazuma za ohranitev demokratično izvoljenih uprav, zlasti v tem predvolilnem obdobju. To potrebo narekujejo pomembni roki, ki so pred skupnostjo, kot so izvajanje osimskih sporazumov, ukrepi za okrepitev tržaške univerze, celovita zaščita slovenske narodnostne skupnosti in enotne pobude za obrambo tržaškega gospodarstva.

Na ta način bi tudi ustalili politični okvir in utrdili demokratične ustanove, ki preživljajo delikaten trenutek spričo lokalpatriotskih teženj in poskusov razbijanja deželne enotnosti, ki jim lahko kljubuje le učinkovito delovanje uprav.

Potreben je torej tudi na krajevni ravni napor za iskanje sporazuma, kot se izvaja na vsedrjavni ravni.

Pokrajinski odbor KPI v Trstu zatrjuje, da obstajajo pogoji za sporazum in pri tem omenja enotne nastope iz zadnjih mesecev, spomenico o tržaškem gospodarstvu, posege javnih uprav pri vladi, enoten dokument o preureditvi avtonomne pristaniške ustanove antifašistične manifestacije v preteklem decembru in sporazum o imenovanjih v okrajne šolske svete.

V istem duhu, ohranjajoč pri tem različne odgovornosti in značilnosti posameznih strank, je treba, tako poudarja pokrajinski odbor KPI v Trstu, iskati tudi dogovor za obrambo izvoljenih uprav.

Odločna obsodba provokacije

Napad na slovenskega dijaka je napad na Slovence in na mirno sožitje

Nesramnost fašističnih pobalinov in tistih, ki stoje za njimi, res ne pozna meja. Fant gre po ulici. Ustavi ga eden od pobalinov ter mu vsiljuje nek letak. Ker fant letak odkloni, ga pobalin fizično napade. Napadalcu priskočijo na pomoč še drugi pobalini. Posledica: napadeni fant mora iti v bolnišnico.

Tako se je zgodilo prejšnjo soboto v Trstu. Aleks Mazzucca, dijak slovenskega znanstvenega liceja "France Prešeren" je bil žrtev napada fašističnih skrajnežev.

Ta vest, je hudo razburila demokratično javnost, še posebej pa slovenske dijake. Ti so se zbrali na skupščini, sklenili, da bodo priredili protestno manifestacijo, na katero bodo povabili tudi dijake italijanskih srednjih šol, hkrati pa so sprejeli resolucijo, ki pravi:

— V soboto, 4. t.m. je fašistična drhal surovo napadla in pretepla slovenskega dijaka Aleksa Mazzucco, ker je odklonil provokacijski letak "Fronte della Gioventu".

— Odločno odklanjamo vsako fašistično izzivanje in zahtevamo dokončno ukinitve delovanje zloglasnega fašističnega brloga v ulici Paduina ter takojšen sodni postopek proti fašističnim škvadrinom.

— Zaradi omahljivega ravnanja pristojnih organov in množičnih oprostitev fašistov v raznih mestih v Italiji se v zadnjih dneh fašisti tudi v našem mestu čutijo varnejše.

— Dijaki slovenskih višjih srednjih šol smo, zbrani na skupnem zborovanju na liceju "France Prešeren", sklenili, da odločno nastopimo proti fašistični provokaciji. Zato pozivamo vse šolske komponente ter slovensko in italijansko antifašistično javnost k enotnemu nastopu.

— Napad na Aleska ni le nedopusten odraz grožnje slovenski narodnostni skupnosti v Italiji ampak tudi kršenje osnovnih demokratičnih odnosov!

Resolucija se zaključuje tako:

— Zavedamo se, da so potrebne še bolj razčlenjene in trajnejše oblike boja, ki zahtevajo zavesten nastop vseh nas v stvarni vsakodnevni praksi.

Tudi zavodni svet liceja "France Prešeren" se je sestal na izredni seji. Vse njegove komponente starši, profesorji in dijaki, so z ogorčenjem obsodile divjaški napad fašističnih škvadrinov na dijaka Aleksa Mazzucco ter podprle pobudo dijakov za protestni sprevod po mestu. Zavodni svet je v svoji izjavi izrazil tudi zaskrbljenost in bojazen, da se fašistične skupine vračajo k ustrahovanju Slovencev. Fizični napad na našega dijaka, tako je poudarjeno v izjavi zavodnega sveta, nas je prizadel. Tudi ta napad kaže, da nekatere skupine hočejo očitno preprečiti utrjevanje mirnega sožitja v mestu, kar je edino jamstvo za

napredek in dobrobit celotnega prebivalstva.

Odmev na hudo provokacijo je bil takojšen tudi v političnih strankah in demokratičnih organizacijah. Tajništvo tržaške federacije, KPI je v posebnem tiskovnem sporočilu izrazilo solidarnost prizadetemu dijaku in obsodilo fašistično nasilje. V sporočilu je tudi rečeno, da ni naključje da je do tega podlega dejanja prišlo le nekaj dni po hudem ukrepu sodnika, ki je dovolil ponovno odprtje misovskega brloga v ulici Paduina in po sramotni razsodbi na procesu v Rimu proti pripadnikom proslule fašistične organizacije "Ordine nuovo". Napad na dijaka slovenske šole predstavlja jasen primer šovinističnega sovraštva proti Slovincem. Sporočilo se takole zaključuje:

— Tajništvo tržaške federacije KPI zahteva, da se uvrstijo vsa nasilstva škvadrinov v ideološki okvir apologije fašizma, ki jo italijanska ustava izrecno prepoveduje. V tem smislu mora zato potekati tudi dosledno delo državnih organov v boju proti političnemu nasilju.

Senatorka KPI tov. Jelka Gerbec je poslala ministru za notranje zadeve in ministru za pravosodje pismeno vprašanje, v katerem ugotavlja, da se fašistični napadi nepretrgoma nadaljujejo že več kot eno leto in da se fašisti s tem, da so pretepli slovenskega dijaka, usmerili tokrat svoj napad na slovensko manjšino kot tako. S tem postaja položaj Trsta, mesta ob meji, nedvomno zelo težaven in zelo jasen postaja ob tem prevratniški načrt skrajne desnice, da bi ustvarila pogoje napetosti, nestrpnosti in provokacij in na ta način izzvala spopade, kar bi zavrlo izvajanje osimskih sporazumov ter proces demokratičnega razvoja naših krajev. Zato vprašujem, ministra za notranje zadeve in ministra za

pravosodje, kaj nameravata ukreniti, da bi dokončno preprečili fašistične in teroristične akcije, odkrili in zglede kaznovali krivce ter zagotovili slovenski manjšini nemoten razvoj in vsemu prebivalstvu teh krajev varnost ter možnosti mirnega sožitja.

Prizadetemu dijaku je tov. Jelka Gerbec poslala solidarnostno brzojavko. Omembe vredno je tudi dejstvo, da je Sindikat slovenske šole organiziral enodnevno protestno stavko. Stavka je uspela.

Pobuda, ki je izšla z zborovanja slovenskih dijakov se je v torek uresničila. Protestne manifestacije, ki se je odvijala v središču mesta, se je udeležilo več sto slovenskih dijakov, šolnikov in staršev, predstavnikov nekaterih demokratičnih strank in organizacij in zastopnikov italijanskih srednjih šol. Delegacija, v kateri so bili predstavniki dijakov, profesorjev in staršev, je šla k vladnemu komisarju, od katerega je zahtevala odločnejše varnostne ukrepe in zaprtje misovskega brloga v ulici Paduina, kjer se porojajo kriminalni podvigi škvadrinov. Vladni komisar je obljubil svoje posredovanje in izrazil solidarnost, dejal pa je tudi da meni, da prihajajo fašistični skrajneži in drugih krajev.

Omeniti je še to, da je skupina mladih fašistov skušala motiti protestni sprevod, ko se je odvijal mimo kraja, kjer je bil dijak Aleks Mazzucca napaden, to je na Oberdanovem trgu. Vendar do incidentov ni prišlo, značilno pa je dejstvo, da ni bilo tam niti enega policista.

Tudi naš list izraža solidarnost dijaku Aleksu ter željo, da bi kmalu popolnoma ozdravil, hkrati pa se pridružuje protestom ter zahtevam po ukrepih, ki so potrebni za varnost in omikano sožitje med Slovenci in Italijani.

Protestni pohod po ulicah v središču mesta.

Župan Albin Škerk o problematiki devinsko-nabrežinske občine

Občinski upravitelji požrtvovalno delajo

Neutemeljene kritike krajevne sekcije Krščanske demokracije

Znano je, da sedanja uprava občine Devin — Nabrežina dela v izredno težkih pogojih predvsem zaradi pomanjkanja finančnih sredstev. Sicer pa podobne težave tarejo tudi druge občinske uprave. Toda težave v občini Devin — Nabrežina so težje zaradi dediščine prejšnjih uprav, ki so jih vodili ali pogojevali demokristjani in tudi zaradi tega, ker je sedanje levičarska uprava — manjšinska uprava.

Pred kratkim je devinsko — nabrežinska sekcija Krščanske demokracije zagnala vik in krik proti sedanjim občinskim upraviteljam. Demokristjanski veljaki so popolnoma "pozabili" na dediščino, ki so jo pustili na občini ter popolnoma prezrli stvarnost, ki danes dejansko obstaja v vsej državi. No, hrup, ki so ga dvignili, ni rodil sadov, ki so jih, verjetno, pričakovali. Občani znajo trezno presojati.

Župana tovariša Albina Škerka smo naprosili za pogovor ne toliko zaradi kritik, ki so jih na sedanjo občinsko upravo naperili demokristjani, kolikor zaradi aktualne občinske problematike.

Pogovor se je takole odvijal:

VPRAŠANJE — Devinsko — na brežinska sekcija Krščanske demokracije je pred kratkim ostro napadla vašo občinsko upravo. Kaj meniš ti kot župan o tem napadu?

ODGOVOR — Res, zadnje čase smo bili deležni besnih napadov devinsko — nabrežinske sekcije Krščanske demokracije, ki je prej v krajevnem časopisju in potem z lepakom v italijanskem jeziku ter z dvojezičnimi letaki se zagnala proti naši občinski upravi. Tej očita namreč celo vrsto pomanjkljivosti in neizpolnjevanja svojih dolžnosti.

Razumljivo je, da so izbrali moment, ko se bližamo deželnim volitvam in predvsem pa odobritvi občinskega proračuna, ki postavlja manjšinsko levičarsko upravo pred veliko preizkušnjo.

VPRAŠANJE — In kaj vam očitajo krajevni demokristjanski veljaki?

ODGOVOR — Poglejmo na kratko kaj nam prav za prav očitajo ti gospodje, ki so do nedavnega gospodovali v devinsko — nabrežinski upravi. Predvsem so užaljeni, ker smo jih pred javnostjo kritizirali kot zaščitnike davčnih utajevalcev (glasovali so namreč proti ustanovitvi občinskega davčnega sveta!). Poleg tega pravijo, da ... "sedanja uprava, ki jo zaznolikost njenih komponent sili v politiko odlašanja in zatorej v imobilizem, umetno večja obrobne probleme s tem, da zakriva z neprodornim dimom stvari, ki jih je treba zares urediti, stvari kot so ogromna finančna pasiva, politika za turizem, urbanistična ureditev, razlastitev zamljišč, ki so potrebna za gradnjo delavskih hiš..." in tako naprej.

Na vse te kritike naše ljudstvo dobro ve, kako ja treba odgovoriti, ker preveč pomni, kako so upravljali oni razne javne socialne storitve.

VPRAŠANJE — Podedovali ste, kot nam je znano, upravo v kaotičnem stanju. Kaj nam s tem v zvezi lahko poveš?

ODGOVOR — Zavedati se moramo, da smo podedovali upravo v zares kaotičnem

stanju kar se tiče socialnih uslug, čeravno so bile takratne finančne razmere mnogo boljše od sedanjih. Dovolj je, da omenimo le nekaj primerov: izboljšali smo zdravstveno službo z uvedbo pediatričnih (prejšnja uprava je celo zanemarjala obvezno cepljenje otrok proti poliomielitisu!) in psihopedagoških pregledov ter druge šolske medicine, spopolnili smo dejavnost občinskih ambulant ter odprli novo ambulanto v Mavhinjah. Prav tako je naša uprava pripomogla k boljšemu upravljanju centra za umsko zdravljenje, reorganizirala je občinsko knjižnico in spopolnila njeno dejavnost z raznimi predavanji. Spopolnjeni so bili tudi javni prevozi in prevozi šolske mladine (kar bi hoteli tukajšnji demokristjani omejiti to je poslabšati!). Po triletnem sporu z industriji, ki imajo v najemu občinske kamnolome, smo prišli končno do ugodnega sporazuma, kar bo povečalo dohodke od dosedanjih 4 milijonov lir letno na 24 milijonov lir (letos) in do 50 milijonov lir približno v prihodnjih letih. Uvedli smo tudi decentralizacijo občinske uprave z ustanovitvijo krajevnih skupnosti in drugih odborov za upravljanje otroških vrtcev, vinske razstave in drugih javnih pobud v korist kmetijstva, kar nenehno večja participacijo občanov pri upravljanju njihovih interesov.

Nadalje smo speljali razne pobude javnih del, ki so v teku (železniški nadvoz v Vižovljah, novi otroški vrtec v Devinu itd.) ali v načrtu (nova šola v Devinu, športni center v Vižovljah, kulturni dom v Nabrežini, preureditev stavbe stare bolniške blagajne v Nabrežini, kjer bo sedež nove ambulante itd.) Kar, žal, nismo uspeli, ker so nam onemogočili najem posojila, je asfaltiranje nekaterih občinskih cest in trgov, razširitev omrežja javne razsvetljave in ureditev kanalizacije v va-seh.

VPRAŠANJE — In kaj nam lahko poveš v zvezi s stanovanjskimi problemi?

ODGOVOR — Nismo še izstavili gradbenega dovoljenja za velike komplekse ministanovanj, ki jih hočejo zgraditi v seslanskem zalivu, ker nočemo povzro-

čiti nepopravljive škode okolju in naši skupnosti. V zvezi s tem težkim vprašanjem smo pred kratkim ustanovili posebno komisijo izvedencev, ki pripravlja študij za globalni turistični razvoj naše občine, katere smernic se bomo v bodoče oprijemali.

Mislim, da je obveč nadaljevati z naštevanjem raznih uspehov in tudi nedostatkov občinske uprave, ker je prebivalstvo o vsem na tekočem.

VPRAŠANJE — Kaj pa regulacijski načrt?

ODGOVOR — Po treh letih čakanja na odobritev nove variante splošnega regulacijskega načrta s strani deželnih oblasti (to dejstvo lahko prištevamo k odlašanju in imobilizmu!), ki jim načelujejo demokristjani, smo, končno, speljali do konca tudi to važno zadevo. Pripomniti pa moramo, da so iste oblasti, poleg drugega, zavrnille tisti del člena 26 pravilnika omenjene variante, ki je predvideval možnost gradenj za domačine gornjih vasi tudi na kmečkem področju. Krivdo tega pa bi hoteli tukajšnji demokristjani naprtiti sedanjim občinskim upraviteljem, kar je že prava nesramnost!

VPRAŠANJE — Kaj nam lahko še poveš na koncu tega pogovora?

ODGOVOR — Sedanji občinski upravitelji, čeravno se nahajajo v manjšini in delajo v izredno težkih finančnih pogojih, se požrtvovalno in tudi uspešno trudijo pri upravljanju javnih koristi. Če nam bo uspelo premostiti oviro, ki jo predstavlja odobritev občinskega proračuna, bomo z istim elanom nadaljevali svoje poslanstvo.

Še enkrat bi hotel poudariti željo in pripravljenost po razširitvi osnove sedanje občinske uprave z vstopom v njo tudi drugih demokratskih sil.

V naši občinski upravi je mesta in dela za vse tiste sile, ki so jim pri srcu splošni ljudski interesi.

Uredil MIRKO KAPELJ

SPD IGO GRUDEN

in

ŠD SOKOL - NABREŽINA

sklicujeta

OBČNI ZBOR ČLANOV

v nedeljo, 12. februarja, ob 9.30
v prvem in ob 10. uri v drugem
sklicanju.

Vabljeni člani in prijatelji
društev.

Občni zbor SPD Tabor — Opčine

Prispevek h kulturni rasti širokega dela občinstva

Dne 24. januarja t. l. je bil redni letni občni zbor Slovenskega prosvetnega društva TABOR na Opčinah. Na njem so voditelji društva podali obračun dosedanjega dela ter načrtali smernice za bodoče delo. Občni zbor se je odvijal v zdravem optimizmu, kar je povsem upravičeno, saj je društvo skozi vse minulo leto intenzivno delalo. To so potrdile tudi številke, ki so bile objavljene in iz katerih je razvidno, da je društvo imelo v tej poslovni dobi kar 54 prireditev.

Objavljamo povzetek iz poročila predsednice Stanke Hrovatinove.

— Deset let delovanja Slovenskega prosvetnega društva Tabor je za nami. To je sorazmerno kratka doba v življenju nekega društva, vendar je bila to doba, ki je zarezala brazde v kulturnem življenju Opčin.

Vsekakor lahko upravičeno rečemo, da smo v desetih letih pripomogli ne le k širjenju naše besede, ampak tudi h kulturni rasti širokega dela občinstva, vendar menimo, da bo treba način dela še dopolniti z novimi pobudami. Ob tem je treba poudariti, da za naše društvo ne velja, da so nekatere dosedanje oblike delovanja (igre ali zborovsko petje) že zastarele in da ne najdejo več odziva ne pri publiki ne pri igralcih oziroma pevcih. Kljub spremenjenim pogojem, novemu načinu življenja, potrošniški miselnosti dobro besedilo v dobri režiji najde pri nas posluh. Kadar začnemo npr. novo dramsko delo ali pripravljamo kak recitacijski nastop, ne manjka igralcev ne pri otrocih ne pri odraslih. Spremenila sta se način igranja in režije, ostali sta moč in mikavnost odrske besede.

V poročilu predsednice je tekla beseda tudi o drugih zvrsteh delovanja s posebnim poudarkom pa na razstavno dejavnost. V poročilu je rečeno:

— Po enoletnem načrtnem delu, lahko rečemo, da je bil trud, ki ga vlagamo v razstavno dejavnost upravičen. In prav tako denar za razsvetljavo, panoje, stekla — kajti delo je bilo vse prostovoljno. Zdaj smo res pripravljeni, da lahko priredimo katerokoli razstavo.

Zatem poročilo govori o bodoči dejavnosti na tem področju in pravi:

— V februarju bo (v openskem Prosvetnem domu. Op. uredn.) razstavljal svoja dela slikar Edvard Zajec, organizirali bomo tudi "okroglo mizo" na temo: "likovna ustvarjalnost in razstavna dejavnost prosvetnih ustanov na Tržaškem. Na njej bodo sodelovali nekateri umetniki, predstavniki galerije Kraške hiše v Repnu in dolinske Torklje.

V marcu bomo v okviru prireditve ob mednarodnem Dnevu žensk v sodelovanju s krajevno žensko zvezo organizirali razstavo dveh akademskih slikark iz Slovenije in sicer bivše partizanske Alenke Gerlovičeve in Tince Stegovčeve.

V aprilu bomo pod pokroviteljstvom Zveze partizanov ob proslavi 71 talcev priredili razstavo z naslovom "Nikoli več". Gospa Mila Perkova bo razstavila dopisnice iz koncentracijskih taborišč.

Kot je znano je g. Perkova dobila za to razstavo že vrsto mednarodnih priznanj.

Proti koncu poročila pa je rečeno:

— Kadar se društveno življenje razraste tako kot se je pri nas, bi moralo sorazmerno narasti tudi število ljudi, ki bi se bolj angažirali kot doslej. In čeprav nas je dosti, ki se konkretno udeležujemo, nas je vseeno premalo, če hočemo biti kos vsem nalogam.

Slovensko prosvetno zvezo je na občnem zboru SPD Tabor zastopal podpredsednik Mirko Kapelj. V pozdravnem nagovoru je med drugim dejal:

— Na Opčinah je bila tudi v preteklosti razvejana in kvalitetna kulturna dejavnost, vendar pa lahko z zadovoljstvom poudarimo, da se je ta dejavnost zlasti v zadnjih letih še bolj razvila in dopolnila. Da se je to zgodilo gre zasluga predsem odboru, ki vodi društvo, pa tudi vsem tistim, ki z njim kakor koli sodelujejo.

Govornik je zatem v imenu SPZ še posebej pozdravil nastanek ženskega pevskega zbora in mladinske folklorne skupine, izrekel je tudi priznanje moškemu pevskega zboru, ki se čedalje bolj uveljavlja. Za kroniko naj omenimo, da oba pevska zbora požrtvovalno vodi prof. Sveto Grgič in da bo ženski zbor prvič nastopil na prireditvi ob Dnevu žensk.

Priznanje kulturnim ustvarjalcem

Ob slovenskem kulturnem prazniku, Prešernovem dnevu, je bila v Ljubljani osrednja prireditev, na kateri so podelili letošnje Prešernove nagrade in nagrade iz Prešernovega sklada. Te nagrade podeljujejo vsako leto zaslužnim kulturnim ustvarjalcem. Med letošnjimi dobitniki nagrade iz Prešernovega sklada sta tudi dva ustvarjalca iz zamejstva: pesnik Miroslav Košuta iz Trsta in pisatelj Janko Messner iz Celovca. Slavnostni govor na osrednji proslavi v Ljubljani je imel predsednik republiške konference SZDL Mitja Ribičič. Na programu, ki ga je izvajal komorni orkester RTV Ljubljana, je bila tudi skladba "Ali sijaj, sijaj, sončece" Pavleta Merkuja iz Trsta.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

Aldo Nicolaj

STARA GARDA

tragikomedija v dveh dejanjih

V soboto, 11. februarja ob 20. uri v Kulturnem domu v Trstu

Miroslav Košuta

VITEZ NA OBISKU

mladinska igra v šestih slikah

V ponedeljek, 13. in v torek, 14. februarja ob 10. uri v gledališču "France Prešeren" v Boljuncu

Alviero Negro

BUNKER

komedija v dveh dejanjih

V ponedeljek, 13. februarja ob 20,30 v Štandrežu pri Gorici

PRISPEVKI

V POČASTITEV SPOMINA

14. let je minilo od tedaj, ko je preminil tov. Sandro Purger iz Mačkolj, star šele 39 let, bivši partizan kasnejši aktivist in občinski svetovalec KP v Dolini. Hvaležno se ga spominjajo vsi, ki so ga poznali in cenili njegovo predanost delavskemu gibanju.

V počastitev njegovega spomina darujejo žena Bazilija, hči Vesna in sestra Marija 20.000 lir za sklad DELA.

Premnil je tov. Elo Pertot iz Barkovlj. Svojci se ga hvaležno spominjajo. Za sklad DELA so prispevali: Mirko Pertot in družina 10.000 lir, Stojan Pertot 10.000 lir.

Angelo Veljak iz Domja se spominja svoje žene Valerije, ki je preminila pred 12 leti. V počastitev njenega spomina je prispeval za sklad DELA 5.000 lir.

Pred dnevi je preminila tov. Andreina Simonini — Mezgec. V počastitev njenega spomina sta sekcija KPI in krožek "Zvezda" iz Podlonjčja prispevala 30.000 lir za komunistični tisk.

Ob vpisu naročnine so prispevali za sklad DELA:

Alfonz Okretič, Mavhinje, 2.000 lir, Kleti Gruden, Nabrežina, 2.000 lir, Josip Peric, Cerovlje, 1.000 lire, Emil Furlan, Škedenj, 2.000 lir.

Mihela Vremec, Opčine, je dala za sklad DELA 2.000 lir.

Zdravko Pavlič, Boršt, je ob vpisu naročnine prispeval 2.000 lir za sklad DELA, Leopold Španger, Devin, 5.000 lir, Adalgisa Biekar, Škedenj pa 4.000 lir. Vsem darovalcem iskrena hvala.

Ob slovenskem kulturnem prazniku

PREŠERNOVA VIZIJA JE POSTALA STVARNOST

Da je Prešeren prišel na čelo manifest, ki je pomenil temeljno listino slovenskih komunistov ob njihovi dokončni organizacijski preureditvi v stranko naroda, ni naključje. Revolucionarno mišljenje in delovanje, ki je iskalo stik z najbolj razvito in tvorno domačo kulturno tradicijo in tudi s tem izpričevalo zakoreninjenost v slovensko resničnost, mimo Prešerna ni moglo. In še posebej mimo Zdravljice ne, saj je pesnikova družbena misel v njej dozorela do svoje najgloblje in najbolj razvidne formacije. Pesem ima več miselnih in domovinskih jeder, toda središčno jedro je v spojitvi skrajno uporne narodne misli z doslednim internacionalizmom.

Pesniku malega in ogroženega naroda, pravzaprav še nevzpostavljenega naroda, je bilo dano, da je v pomembnem zgodovinskem trenutku, na pragu marčne revolucije in »pomladi narodov« z izredno tenkim poslušom znal izmeriti nacionalno in internacionalno stran stvari, odkriti humanistično središče obojega in najti politično formulo, ki je ostala tvorna do danes, aktualna tudi v novih, zapletenih izkušnjah socializma. V Zdravljici se vizija in stvarnost družita na način, ki ji zgotavlja življenje skozi stoletja...

...Vendar Zdravljica ni bila napisana niti zaradi Vrtovca niti zaradi Koseskega in moza nista bila njen poglavitni razlog. Njena ideja sega čez in globlje. Prihaja iz bistva Prešernovega življenjskega nazora, ki je bil, bolj kot ponavadi vemo, na ravni novodobne, daleč di razgledane in razvite zavesti, ne le v razmišljanju o poeziji, filozofiji in religiji, temveč tudi o družbenih in političnih zadevah tedanje Evrope. V Zdravljici ni mogoče prezreti zdemokratiziranih in poslovanjenih idej francoske revolucije, prilagojenih slovenskemu položaju. Deloval je tudi vpliv novejšega evropskega in še posebej poljskega revolucionarnega gibanja, ki mu je že od nekdaj pozorno sledil. Gotovo je Prešeren poznal tudi ideje italijanskega revolucionarja G. Mazzinija, ki je pod vplivom francoske revolucije, saintsimonizma in herderjanstva razvil močno odmevno gibanje za osvoboditev in združitve Italije in za evropsko federacijo demokratičnih republik enakopravnih narodov, pri čemer naj bi Slovenci pomagali razbiti Avstrijo. Fran Zwitter je nekoč postavil celo tezo, da je Zdravljica napisana »popolnoma v duhu Mazzinijeve Mlade Evrope«. Pri presojanju zunanjih in notranjih pobud zanjo pa ni mogoče mimo zgodovinskega trenutka, v katerem je nastala. Najbrž ni samo naključje, da se je to zgodilo v času, ko je meternic-hovska Avstrija že bolj ali manj razloženo drsela revoluciji naproti. Čas sam je s svojo vse bolj usodno težo silil politično ostro osveščenega Prešerna k pesniškemu zapisu narodno združevalnega in narodno osvobodilnega programa...

...Po pesnikovi smrti je Zdravljica vse bolj prestopala okvire literature, čeprav je napisana po zahtevnih merilih Prešernove pesniške umetnosti in sodi vanjo. Postajala je politični tekst, vedno bolj poveden in odopen, z zmeraj novo tvor-no mobilizacijsko močjo na poti narod-

nega in socialnega osvobajanja Sloven-cov. Postajala je neke vrste himna, prav-zaprav še nekaj več, ker lastnost himne je, da je podvržena formalizaciji in kon-venciji.

Slovenski komunistični manifest je novo in nevarno dobo naše zgodovine napovedal jasno in naravnost, s posebno močjo predvidevanja. Motu iz Zdravljice sledi brez uvoda ali prehoda ostro za-risana podoba slovenske prihodnosti. Zapisana je v jeziku, ki je slog in še da-nes nosi razločna znamenja vznemirje-nosti ter odločanja usodne vrste:

»Nad usodo našega, stoletja mučene-ga in zatiranega slovenskega naroda, ki je pretrpel v svoji zgodovini vse, kar mora pretrpeti majhen, nikoli svobod-en narod, se grozeče kopičijo oblaki, ki jim ni primere v njegovi zgodovini.

Na kocko je postavljen narodni ob-stoj v trenutku, ko je on sam — zaradi razcepljenosti in neenotnosti — neobo-rozen in nesposoben za obrambo.

Mednarodni dogodki in položaj v Ju-goslaviji se razvijajo v taki smeri, da brez vsakega pretiravanja lahko reče-mo: slovenski narodu v vsej svoji zgo-dovini ni bil še nikdar v tako veliki ne-varnosti, v kakršni je danes.

V besedilu sledi nato cela vrsta dej-stev (vse do omembe nemške karte bo-dočega tretjega rajha, kjer je bila Slo-venija izbrisana in poteptana vanjo), ki so do kraja razvidno napovedovala ur-ičevalni pohod nacistične Nemčije in fa-šistične Italije v ta del sveta in znotraj njenih načrtov nacionalno likvidacijo Slovencev. K temu je dodana še kritič-na podoba notranjega stanja, ki je bilo stanje razkroja jugoslovanske meščan-ske družbe na vseh ravneh, tako v zu-nanji kot notranji, nacionalni in gospo-darski politiki. Skratka, manifest ugo-tavlja popolno nezavarovanost Sloven-cov in njihove narodne biti tik pred nji-hovo neizogibno in popolno zgodovinsko preizkušnjo.

Toda iz kriznega položaja gradi ma-nifest vizijo izhoda, postavlja program, ki je kljub skoraj utopičnim razsežnos-tim zelo stvaren. Razvit je v dve glavni akcijski smeri. Prva in poglavitna kaže k organiziranju širokega ljudskofrontne-ga zbiranja, k notranjemu združevanju vseh demokratičnih sil naroda, ne gle-de na nazorske razločke, v »slovensko

protifašistično osvobodilno gibanje«, ki je bilo zasnovano tako, da je poznejša OF neposredno nadaljevala te zasnove v novih razmerah. Osvobodilno gibanje že leta 1937 ni bilo načrtovano kot zgolj odporniško gibanje, kot gverila v navad-nem pomenu besede, temveč je imelo pred sabo globlje narodne, družbene in državniške cilje. Manifest postavlja nov in celovit narodni program: postavlja vprašanje zamejskih Slovencev v Italiji in Avstriji; z vso odločnostjo postavlja zahtevo po združenju in svobodni Sloven-i, začenjajoči se v Linhartovi Zgodovi-ni, zasnovani pri Prešernu in javno pro-gramirani ob marčni revoluciji 1848; in naposled, postavlja tudi jugoslovansko vprašanje, to pa tako, da predvideva izid skupnega protifašističnega boja v novi skupni tvorbi, ki bo »svobodna zve-za bratskih narodov v obliki zvezne dr-žave« z narodnimi parlamenti, pri čem-er je samoumevno, da ni mišljena zve-zna kraljevina. Tej zamisli bi lahko sle-dili naprej mimo programa OF v sklepe drugega avnojskega zasedanja v Jajcu. Združevalni in osvobodilni program iz leta 1937 je kazal daleč naprej in daleč nazaj. Navezoval se je na slovensko na-rodnoosvobodilno tradicijo vse tja do njenih začetkov, hkrati pa je bil odprt v novo dobo. Njegova bistvena novost je tudi v tem, da ni bil več meščanski, ampak je v akcijsko in organizacijsko središče postavil delavski razred. Delav-skemu razredu kot že tretjinskemu, naj-bolj naprednemu in družbeno najbolj osveščenemu delu naroda nalaga mani-fest dolžnost, sklicujoč se tudi na Can-karja, da prevzame nase »zgodovinsko odgovornost za bodočnost slovenskega naroda«. Druga bistvena programska tež-nja, ki prvo podaljšuje čez slovenski in jugoslovanski okvir dogajanja, pa kaže k mednarodni razsežnosti osvobodilne-ga gibanja. Medsebojni mir in zaščite-nost malih narodov je ena najvišjih hu-manističnih vizij slovenskega komunis-tičnega manifesta. Toda tudi na tem mestu je bila mera za možno in nujno zanesljiva. Glasi se: skupna obramba vseh ogroženih narodov zoper fašizem in nacizem. Manifest je naravnost uok-virjen v internacionalno misel. Na nje-govem začetku stoji moto »Žive naj vsi narodi...«, sklep besedila pa se izteka v geslo »Naj živi bratstvo narodov v bo-ju za svobodo!«

„Komunist“

Prešernovi proslavi v Gorici in Trstu

V soboto, 11. t. m. ob 20,30 pa Prešernova proslava v dvorani Avditorija v ul. Roma v Gorici. Proslavo prireja Slovenska prosvetna zveza v sodelovanju z goriškim Mladinskim centrom.

Spored: priložnostni govor, podelitev priznanj zaslužnim prosvetnim delavcem, nastop pesnikov, recital, nastop dekliskega in mešanega pevskega zbora Igo Gruden iz Nabrežine.

Osrednja Prešernova proslava v Trstu bo v nedeljo, 12. februarja ob 17. uri. Proslava bo v Kulturnem domu, prireja pa jo Slovenska prosvetna zveza. Slavnostni govor bo imel pesnik Miroslav Košuta, letošnji nagrajenec Prešernovega sklada. Ostali spored bodo izvajali: moški pevski zbor Vasilij Mirk s Proseka — Kontovela, pianistka Verenka Terčelj, pesniki Tone Pavček, Herman Vogel, Tone Kuntner in Janez Menart. Nastopila bo tudi mladinska dramska skupina SPD Tabor z Opčin, ki je prejšnji teden sodelovala na osrednji proslavi stoletnice rojstva Otona Župančiča v Vinici v Beli krajini. Režira gledališki igralec Mario Uršič, sceno pa je pripravil slikar Franko Vecchiet.

Vznemirljivo naraščanje kriminala v Italiji

Leta 1977 je bilo 2.013 atentatov, ugrabitev in provokacij

V Italiji že več let zaporedoma narašča število kriminalnih dejanj. V letu, ki je za nami, je število teh dejanj doseglo pravcati višek, saj je bilo kar 2.013 raznih atentatov, ugrabitev in drugih provokacij. Proti sedežem sil javnega reda je bilo izvršenih 124 atentatov: 69 proti karabinjerjem, 29 proti policiji in 12 proti raznim drugim oddelkom ali posameznikom, 14 atentatov pa je bilo izvedenih proti policijskim vozilom. Atentatov proti sedežem političnih strank in sindikatov je bilo skupno kar 423. Med temi je bilo 77 atentatov proti KPI, 4 atentati proti PSI, 164 atentatov proti Krščanski demokraciji, 75 pa proti drugim organizacijam. Izvedenih je bilo dalje 13 atentatov proti sodiščem, 44 proti

Toda statistika se ne ustavlja tu, kajti v raznih spopadih je bilo ubitih 23 oseb, ob katerih je bilo 16 civilistov, 7 pripadnikom sil javnega reda, ranjenih v raznih spopadih pa je bilo 296 oseb, od teh 249 civilistov in 47 pripadnikov sil javnega reda.

Več ali manj zaznavna nasilna dejanja so bila izvršena v 66 pokrajinah (vseh pokrajin v Italiji je 94). Mesta, ki so bila najbolj prizadeta zaradi nasilstva so:

Rim, kjer je bilo skupno 579 provokacij, atentatov, nasilstev (v odstotkih 28,76): 8 padlih (5 civilistov, 3 pripadniki sil javnega reda) in 214 ranjenih (179 civilistov in 35 pripadnikov sil javnega reda).

	umorjeni	ranjeni
- sodniki	-	1
- državni funkcionarji	-	2
- podjetniki	2	18
- odvetniki	1	-
- politiki	1	8
- pripadniki sil javnega reda	3	-
- novinarji	1	7
Skupno	8	36

raznim javnim uradom in občinskim upravam, 140 proti šolam, cerkvam in proti poslopjem, kjer imajo svoj sedež kulturne organizacije odnosno ustanove.

In statistika gre dalje: 22 atentatov proti tovarnam, 133 proti uradom raznih podjetij in časopisov, 345 proti trgovskim hišam, barom in knjigarnam. Poleg teh pa je bilo še 479 nasilnih dejanj in provokacij proti posameznikom ali skupinam in kar 290 ugrabitev ljudi. 44 atentatov so izvedli iz zasede in sicer proti sodnikom, drugim državnim funkcionarjem, politikom, novinarjem, poslovojem in pripadnikom sil javnega reda. Zaradi atentatov je 8 ljudi izgubilo življenje, 36 pa je bilo ranjenih.

Milan, kjer je bilo skupno 287 provokacij, atentatov, nasilstev (v odstotkih 14,25), življenje so izgubile 4 osebe (2 civilista in 2 pripadnika sil javnega reda), ranjenih pa je bilo 38 oseb (35 civilistov in 3 pripadniki javnega reda).

Turin, kjer je bilo največ mrtvih: 11 (7 civilistov, od katerih so bili 3 ubiti v zasedi, 4 pripadniki sil javnega reda) ranjenih pa je bilo 55 oseb, od katerih 11 v zasedi. Provokacij, atentatov in nasilstev je bilo v tem mestu 181 (v odstotkih 8,99).

Navedenim mestom sledijo: Firenze: 67 atentatov in nasilstev (en nočni stražnik je bil ubit), Bologna: 55 atentatov in nasilstev (en civilist je bil ubit),

Napoli: 47 atentatov in nasilstev, Padova: 43 atentatov in nasilstev, Palermo: 41 atentatov in nasilstev, Genova: 32 atentatov in nasilstev, Trst: 32 atentatov in nasilstev, Benetke: 28 atentatov in nasilstev, Bergamo: 26 atentatov in nasilstev, Bari: 25 atentatov in nasilstev (en tovariš je bil ubit), Catania: 21 atentatov in nasilstev (dva fašista sta bila ubita zaradi eksplozije bombe, ki sta jo pripravljala), Brescia: 20 atentatov in nasilstev, Vicenza: 18 atentatov in nasilstev, Sassari: 17 atentatov in nasilstev. V ostalih 46 pokrajinah se atentati in nasilna dejanja gibljejo med 1 in 9 primerom.

Ob vseh teh ugotovitvah pa moramo poudariti še žalostno dejstvo, da je bilo že v minulem mesecu tega leta več atentatov in drugih nasilnih dejanj, kar kaže, da se kriminal ne zaustavlja.

Kdo vse je zapleten v ta obsodbe vredna dejanja? Predvsem lahko poudarimo, da so to v prvi vrsti temne sile, ki s takimi dejanji zasledujejo cilje kot so: zrušenje sedanje državne ureditve in miru v državi. Te sile, ne glede ali so črne ali "rdeče" ali kdo ve kakšne, bi s kriminalnimi dejanji rade ustvarile kar največjo zmedo pa tudi preplah med državljani, negotost in seveda s tem ugoden teren za nadaljnje pustolovščine. Prav zato pa je danes poglavitna naloga delavskega gibanja, vseh resnično demokratičnih sil, da še naprej utrjujejo budnost, enotnost in s tem demokracijo.

KOROŠKA

Globe zaradi dvojezične table

Avstrijske oblasti so 17. januarja nasilno odstranile reklamno tablo na posojilnici v Pliberku. Zdaj pa so predsednik Kmečke gospodarske zadruge, Ciril Opetnik in brata Henrik in Jože Tratar dobili še poziv za plačilo denarne kazni po 1.000 šilingov, ker so po mnenju okrajnega glavarstva neupravičeno namestili omenjeno tablo. Namestitev reklamne table z napisom "Posojilnica - Bleiburg/Pliberk - Kmečka gospodarska zadruga" predstavlja torej upravni prekršek, kakor je prej sama tabla že menda ogrožala varnost cestnega prometa.

Slovenki jezik v javnosti koroške oblasti tako boli, da proti njemu uporabljajo vse mogoče pretveze. Bolj in bolj jasno pa tudi postaja, da dejanski germanizatorji sedijo v pisarnah koroških uradov in jim je nemško-nacionalni Heimatdienst le dobrodošlo sredstvo za njihove naklepe.

V isti okvir se uvršča tudi postopek proti Mariji Logar, ki jo kot obdoženko hočejo zaslišati zaradi "stvarne poškodbe", ki jo je storila 19.8.1977 v Pliberku s tem, da je pobarvala poleg privatnega dvojezičnega napisa stoječi samo nemški napis za Pliberk.

Sindok

	Rim	Milan	Turin
- Atentati proti sedežem sil javnega reda	22	11	6
- Atentati proti sedežem političnih strank in sindikatov	135	36	39
- Atentati proti sodiščem	2	2	-
- Atentati proti sedežem javnih ustanov	13	49	6
- Atentati proti šolam, cerkvam, ter sedežem kulturnih ustanov	64	34	9
- Atentati proti tovarnam	4	5	8
- Atentati proti sedežem podjetij	51	29	14
- Atentati proti prodajalnam, barom ipd.	142	50	24
- Druga nasilna dejanja in provokacije proti posameznikom ali proti skupinam	138	73	52
- Ugrabitve oseb	8	17	6
- Zažgana ali pokvarjena vozila:	300	238	66
- Mrtvi	8	4	11
- Ranjeni	179	35	55

Nasprotovanje - pritisk

Na vojaškem pokopališču v Trstu, kjer so pokopani sovjetski vojaki, ki so padli v boju proti nacifašizmu v naših krajih, je bila prejšnjo soboto spominska svečanost. Svečanost je priredila tržaška sekcija združenja Italija – Sovjetska zveza. Prisotni so bili tudi predstavniki sovjetskega veleposlaništva v Rimu.

Sporočilo o srečanju med sekcijama KPI in SSk v občini Dolina

Sodelovanje je potrebno in koristno

Dne 2. t.m. sta se sestali v Dolini delegaciji občinske sekcije KPI in Slovenske skupnosti. V prvi delegaciji so bili: Germano Švara, Dušan Lovriha, Drago Ota, Rino Kuret in Edvin Švab, v drugi delegaciji pa: dr. Alojz Tul, Glavko Petaros, Silvester Metlika in Boris Gombač.

Delegaciji sta izrekli zadovoljstvo nad prvim uradnim srečanjem med KPI in SSk na krajevni ravni ter pripravljenost na odprto sodelovanje med vsemi političnimi silami v korist krajevnega prebivalstva.

Tako sodelovanje in izmenjava mnenj je danes možna, potrebna in koristna posebno v upravljanju javnih ustanov.

Delegaciji sta obravnavali in si izmenjali mnenja o konceptu demokratičnega

upravljanja, o spremljanju celotnega družbenega razvoja, o splošni problematiki javnih uprav, o glavnih problemih in perspektivah v občini, o občinskem proračunu in drugem.

Podrobneje sta delegaciji razpravljali o izvolitvi občinskih predstavnikov v italijanske šolske okraje in bili soglasno mnenja, da je o tem vprašanju potrebna koordinacija med vsemi občinskimi upravami, na ozemlju, kjer živijo Slovenci.

Srečanje je potekalo v iskrenem in konstruktivnem vzdušju, v spoštovanju in priznavanju idejnih razlik, ki pa ne morejo biti ovira za poglobljeno, hitro in učinkovito reševanje cele vrste problemov, ki so skupni.

Berlinguer na zasedanju CK KPI

(Nadaljevanje s 1. strani)

Dolgo bi bilo naštevati obveznosti vlade, ki so ostale le mrtva črka predvsem po krivdi demokristjanske stranke. Med te obveznosti sodijo: reforma policije, načrti socialnega skrbstva, imenovanja na vodilna mesta denarnih zavodov ipd. Vlada je zavračevala tudi imenovanje novih funkcionarjev na vodilna mesta varnostnih služb. Prihajalo je do čedalje pogostejših in hrupnih nasprotovanj med različnimi ministri. Toda med dejstvi, ki so v največji meri razgalila nesposobnost dosedanje vlade za pristopitev k reševanju perečih vprašanj in za dejansko uresničevanje obveznosti, ki jih je sprejela z julijskim sporazumom, je bilo vrašanje državnega proračuna za leto 1978.

Kako naj potemtakem demokristjanski prvaki še naprej trdijo, da ni bilo utemeljenih razlogov za vladno krizo ko pa je vendar njihova vlada iz tedna v teden spreminjala državni proračun in predvidevala desetine milijard lir zdaj za eno in nato za drugo področje? Nič čudnega torej, da je vlada živovarila v negotovem položaju, da je prišlo do hromitve in ni bila sposobna, da bi uresničevala sprejete obveznosti ter nadaljevala dialog tudi s sindikati.

Zaradi nastalega položaja je prišlo do nezadovoljstva in do kritik v vrstah strank ustavnega loka, prišlo je do odločne zahteve po spremembi politike. V tem pogledu so znana stališča republikanske stranke, ki je sklenila, da ne bo glasovala za državni proračun in ki je prišla do zaključka, da je za rešitev države nujno potrebna vlada demokratične solidarnosti, v kateri naj prevzamejo večje odgovornosti tudi komunisti. Podobno stališče so zavzeli tudi socialisti. Ti so že novembra poudarili, da se mora politični

okvir v državi nujno spremeniti, da se ne sme več odlašati, da gospodarsko stanje in javni red v državi to nujno narekuje. Socialisti so tudi poudarili, da bi vsako odlašanje povzročilo nove in težke odgovornosti, kajti šibka vlada slabi državo. Toda država ne sme slabiti.

Nezadovoljstvo je bilo tudi v vrstah socialdemokracije, kjer so priznali nujnost spremembe političnega okvira. Značilno pa je tudi dejstvo, da so celo nekateri demokristjanski politiki, čeprav na različne načine, priznali nujnost po spremembah.

Komunisti — tako je dalje poudaril Berlinguer — so v vsem tem času pokazali veliko mero strpnosti, prišli pa so do zaključka, da je nadvse nujno potreben politični preokret. V dokumentu vodstva partije, ki je bil objavljen dne 7. decembra, je jasno in odkrito postavljena zahteva po tem preokretu, ki pomeni ustanovitev vlade demokratične enotnosti. Povsem jasno je, da ko je KPI postavila zahtevo po imenovanju vlade demokratične enotnosti, je pri tem mislila na to, da morajo biti v vladi zastopani tudi komunisti. Že vnaprej je bilo jasno, da bo ta predlog po eni strani vzbudil zanimanje in odobravanje po drugi strani pa da bo povzročil pravcati alarm, kar se je v resnici tudi zgodilo — glej stališče konservativnih krogov v katoliškem svetu, glej vznemirjenost tujih protikomunističnih sil, zlasti v ZDA.

Dejstva sama kažejo, da partije, ki se je tako močno uveljavila in ki je deležna tako široke podpore državljanov, ni mogoče izrivati iz vodstva države. Brez KPI ni mogoče resno vladati. Diskriminacija KPI je neutemeljena (nekateri bi jo radi še naprej opravičevali!) in če bi se

nadaljevala bi samo škodovala državi, zavirala napredek, silila v korporativizem in v anarhijo ter jo izpostavljala nevarnosti reakcionarnih izhodov.

V svojem obsežnem poročilu se je tov. Berlinguer dotaknil tudi vprašanj, ki so v zvezi z akcijami proti terorizmu. Med drugim je dejal:

— Na področju, javnega reda so potrebne temeljite spremembe. Položaj se je strahovito poslabšal in varnost državljanov, zlasti v nekaterih mestih, je vse prej kot gotova. Seznam oseb, ki so bile kakor koli prizadete po terorizmu, tistih, ki so izgubile življenje ali se nahajajo v težkem stanju, je zelo velik in se zlasti v zadnjem času nenehno večja. V julijskem dogovoru med strankami ustavnega loka so predvideni ukrepi, ki so potrebni za to, da se terorizem onemogoči in mi tudi danes menimo, da to, kar predvideva omenjeni dogovor, še vedno velja. Toda vprašujemo: Kaj je storila vlada na tem področju? Gibala se je z neverjetno počasnostjo. Zelo pozno je odobrila in predložila parlamentu osnutek zadevnega zakona. Po nepotrebnem je minilo mnogo časa preden so bili imenovani novi voditelji varnostnih služb. Krščanska demokracija je po julijskih dogovorih menjala svoje stališče glede demilitarizacije javne varnosti in še danes traja negotovost glede problema sindikata policije. Tudi to je pripomoglo k poslabšanju položaja na področju javnega reda.

Napetost pospešujejo tudi nesramne razsodbe, kot je bila npr. tista, ki je na procesu v Rimu oprostila fašiste organizirane v "Ordine nuovo", to je razsodbe, ki naravnost opogumlja fašiste ter ponižuje tiste policijske sile in tisti del sodstva, ki se z vneto zavzetostjo odkrivajo in pravično kaznujejo kriminalce. Iz tega izhaja, kako nujno je spremeniti metode in se na političen način spoprijeti s kriminalom, kajti v nasprotnem primeru bi položaj postal nevzdržen. K temu problemom je treba pristopiti odločno. Parlament mora čimprej odobriti zadevni zakon. V akciji proti zatiranju terorizma morajo sodelovati vse demokratične sile. Vsakdo naj izpolni svojo nalogo: vlada, javna uprava, dežele, krajevne ustanove, sindikalne in družbene organizacije. Mi komunisti smo že objavili svoje politično stališče glede tega problema.

BERITE — ŠIRITE — PODPIRAJTE "DELO"

DELO - glasilo KPI
za slovensko narodno manjšino
Direktor **ALBIN ŠKERK**
Ureja uredniški odbor
Odgovarja **FERDI ZIDAR**
Uredništvo in uprava:
Trst - Ulica Capitolina, 3
telef. 764-872, 744-047
Dopisništvo v Gorici: Ulica Locchi, 2
telef. 24-36
Poštni tekoči račun 11/7000
Letna naročnina 3.000 lir
Tisk: Tipo/offset Riva
Trst, Ulica Torrebianca, 12